

DELO ZA SLOVENCE

Prava resnica za narod

Št. 23.

29. oktobra 1942.

Izide vsakih štirinajst dni

DOGODKI PO SVETU

Čile in Združene Države

Ameriške Združene Države, ki si domišljajo, da so varuhi celega sveta, posebno pa Amerike, so bile zelo neprijetno dirnjene, ko so se nekatere ameriške države uprle temu, da bi napovedale vojno Osi, tudi proti svoji koristi. Čile in Argentina sta se jim posebno postavile po robu, ko nista niti za korak odstopili od svoje koristi in svojih tradicij.

Predsednik Roosevelt je nato z različnim ljubkovanjem skušal privabiti v Washington predsednika Čilija, Riosa. Cilj tega potovanja bi bil najbrže pritisk nad Čilijem; da kapitulira pred glavnim mestom Združenih Držav.

Vse je bilo pripravljeno za to potovanje. Celo čiljski poslanik v Washingtonu je odgovoril zelo prijazno Beli Hiši in sprejel v imenu Riosa povabila na vse bankete in razgovore, ko so se odkrili nameni, ki jih je imel Roosevelt. Slavni Sumner Welles, klepetulja kot njegov gospodar, je izrekel nekaj žaljivk na račun časti in neodvisnosti čiljskega in argentinskega naroda. Na razne ugovore interesiranih poslancev in tiska, klepetulja Sumner Welles ni vedel drugega kot molčati. Toda bilo je prepozno.

Predsednik Riosa je poslal Rooseveltu brzojavko. Prijazno toda trden v svojih obdolžitvah se je zahvalil gospodu Rooseveltu za povabilo, ga odklonil, ker Združene Države so itak drugačnega mišljenja od Čilija in ni hotel s tem obiskom še bolj poostriiti odnose teh dveh držav, ki so itak že precej ostri, radi prevelikih razdalj in različnega mišljenja o življenju.

KRIŠTOF KOLUMB

Te dni smo obhajali 450 letnico odkritja Amerike. V Italiji so letošnji običajni manifestaciji prisostvovali tudi diplomatski predstavniki Argentine in Čilija usmerjeni v ideji novega sveta. Njih prisotnost je pripomogla k večji impozantnosti manifestacije.

Zalostno, toda resnično dejstvo nam dokazuje ta obletnica, in sicer da kako slepi so nekateri narodi ki so tako prenapolnjeni komunističnega duha, da so se spravili nad zemljo, ki je bila zibeljka človeku, ki jim je odkril nov svet. V Ameriki kjer so vsako leto proslavili ta dan z velikim pijančevanjem, ki je večkrat povzročilo razne nesreče, so letos pa, ker niso mogli na drug način pokazati svojo grobost, iz Columbus Day vrgli v svet vse polno laži in hudobij na račun naroda iz čigar je zrastle Kolumb.

Toda to ne bi bilo vredno omenjati če se ni pridružila Columbus Dayu tudi radijska postaja iz Londona, ki je izrazila ne samo svojo žalost nad tem, da se je proslava vršila le v Londonu in ne v Rimu ali pa v Genovi (medtem ko so se v teh mestih vršile velike slavnosti), tudi nad tem, da je bila Italija, Kolumbova zemlja, tako nesramna, da se je spravila nad Ameriko, ki bi jo morala smatrati kot svojega otroka.

To nam dokazuje, da gospodje Radija London niso preveč dobro obveščeni o dogodkih sedanjega položaja in ne vedo, da je bil prav otrok tisti, ki je zatajil svoje očetovstvo in se spravil nad zemljo, iz katere je izšel ta veliki mornar ter jo hoče zadušiti le radi tega ker mu ne prija, da je on vse dolžan drugim in da ni prvi tudi v tem polju, ali pa kakor sami pravijo, self made man.

Govor Roosevelta pri kaminetu

Govor gospoda Roosevelta, od katerega smo pričakovali, da bo popolnoma pobil izvajanja Hitlerja v Sportni Palači, je nasprotno razočaral vse tiste, ki so pričakovali nekaj dobrega. Roosevelt je res optimistično govoril o koncu vojne, predvideval konec zmago zaveznikov, toda z velikimi žrtvami, še večjimi kot so jih do danes donesli Amerikanci.

Objavil je ob tej priliki znižanje let za vpoklic k vojakom od 20 na 18 let. Izrazil je tudi svoje sožalje materam, ki bodo videle svoje otroke poslani v smrt, toda zaključil je, da je ta žrtev neobhodno potrebna če se noče izgubiti vojsko. Delavne moči manjkajo na polju, ker so potrebne v tovarnah za izdelovanje vojnega materiala; a tudi tu delavstvo primanjkuje. In zato, poleg žensk ki bodo

morale delati tudi težka dela, bo treba disciplinirati vse delavstvo. Mora namreč nehati, je izjavil Roosevelt, tekma med delodajalci, ki si skušajo odvzeti delavce povisajoč mezde. To znači, da vsako povišanje mezd bo prepovedano v Združenih Državah. In tako visoka plača ne obstoja več za delavca. Določen bo en maximum za mezde in ne en minimum kakor v totalitarnih državah, tako da bodo baš demokratske vlade tiste ki zabranjujejo delavcem izboljšati svoje socialno stanje. In to ne radi tega, da bi ovirali stavljanje, temveč da onemogočijo vsak prevelik zaslužek.

Ta je namreč razlika med demokracijo na papirju in demokracijo v bistvu. Z besedami se je branilo delavce, reveža, proti državnim preoblasti, toda z dejanji, v vojnem času, Amerika brani delodajalce proti zahtevam povišanja plač v primeri življenjskih stroškov. Prepoveduje se povišanje mezd, četudi jih delodajalci ponujajo, toda se ne doseže odobravanje zakona proti inflaciji, ker inflacija ne škoduje bogatašem, ampak le delavcem in kmetovalcem, ki ne pridejo v poštev ob času volitev.

Politika o izdelovanju ladij

Roosevelt in Churchill v vsakem svojem govoru pridigata, da se nam že prav vsem zdi prenemurno, da so njih izdelovanja tako dobro organizirana, da lahko sproti nadomeščajo vse kar izgubijo v borbi z sovražnikom. Toda njih neprestana razglasanja in depovedovanja po časopisih nam dokazujejo ravno nasprotno, ker dejstva ki se sprejmejo za resnične ni treba toliko obravnavati. Iz vseh teh razprav uvidimo, da so številke o njih izgubah veliko veliko manjše od resnice. Ne bomo govorili pa o izdelovanju ladij, ki so prava ameriška pravljica o čudoviti palčki, ker se ne upošteva ne delo in ne čas potreben za izdelovanje različnih delov ladij in ne število tisočih delavcev, ki jih rabi vsaka ladja. Ne govorijo nikdar o preizkusu raznih motorjev in strojev, ki so potrebni za vsako ladjo.

Tudi če vzamemo vsa ta njih izvajanja kot resnična, in sicer da zavezniške ladjedelnice res proizvajajo toliko in da, osovinske podmornice imajo le malo sreče, nam ostaja pri mesečnih računih pa razlike za celih 300 tisoč mesečnih ton.

To pomeni, da če tudi Amerikanci in Angleži lahko obdržijo normalno višino izdelovanj, ki je

danes prisiljena na višek, in da borba podmornic je prenešana na minimum, torej vse računano z velikim optimizmom, se nam kaže letna izguba nad 3 milijonske tonelaže trgovskih ladij. Vsako leto tako pade angleško uvažanje živil za celo letino, in ne trpi tako samo civilno prebivalstvo temveč najbolj trpijo zavezniški vojaki, ki so raztreseni po celem svetu in ki se jih mora prav dobro zalagati če hočejo vzdržati in bojevati se proti novemu napredujočemu redu v svetu.

Klatež Willkie

Predsednik Roosevelt potrebuje kot vsak dober trgovec neko število potnikov, čigar naloge so, da mu preskrbijo stranke in kredit. Na tak način on pošilja po svetu precejšnje število osebnih poslancev, ki naj razpravljajo direktno gotova vprašanja ne da bi bili pravni ali pa še manj diplomatski odposlanci.

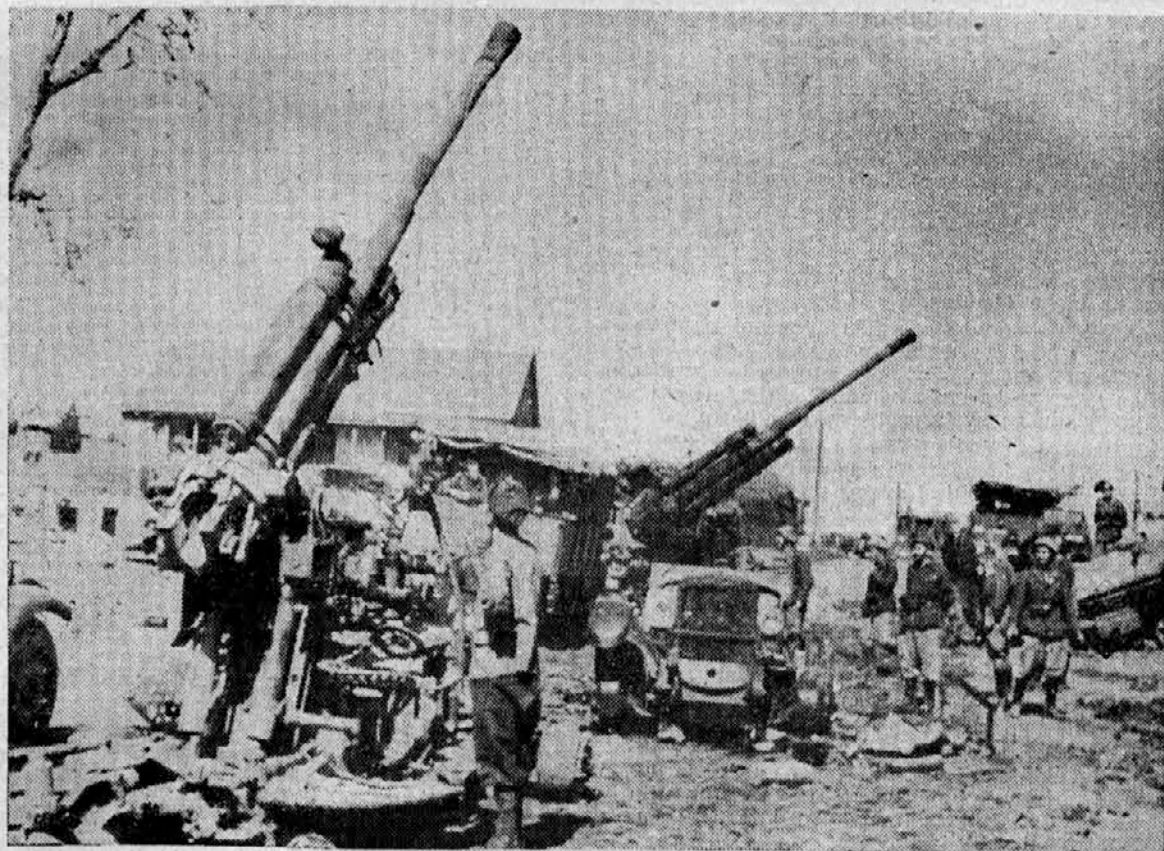
Wendell Willkie, iz ostali Predsednik, ima to prednost. On si lahko dovoljuje, kritizirati in povedati resnico, četudi nasprotno od Roosevelta, ter tako pripraviti teren za reakcijo naroda.

Willkie je v najkrajšem času prehodil skoro cel svet. Govoril je z vsemi angleškimi generali, ki so na Vzhodu in z onimi predsedniki, ki so ga blagovolili sprejeti. Priznati za moralno, da teh je bilo prav malo, kajti ne Turški predsednik in ne Stalin nista hotela vedeti o njemu prav ničesar.

Ravno radi te odklonitve se je najbrže Willkie izrazil zelo slabo o položaju v Turčiji in še slabše pa o Rusiji, kjer vse se mu je zdelo prav slabo organizirano, bodisi na vojaškem kot civilnem polju.

Te izjave so vzbudile velikanske ugovore in opravičevanja s strani Amerikanskega tiska. Ugovorjal je celo Svet Ameriških zunanjih zadev. Willkie pa čist, čist, kot da ni bil on tisti, ki je povzročil vse te borbe in ugovore je nadaljeval s svojimi potovanji ter postavil v imenu Roosevelta različne sodbe glede političnih moči in držav ki jih je obiskal.

Willkie je izpostavljenec Amerikanske politike to se pravi: veliko govoriti praviti laži, brezpomembne in zgrešene reči, toda govoriti veliko in vse mogoče napraviti samo, da se dobi kakega neumneža v svetu, ki bi jim verjel.

Ruski topovi zaplenjeni pri Tarashova.

Kratke vesti iz celega sveta

BANGKOK — Vesti, ki so nam prispele, govorijo o vedno težjem položaju v Indiji. V Kalkuti in v Erumu angleška policija uporablja vsa sredstva samo, da bi ukrotila rodoljubni upor.

KIEW — V Ukrajini bodo pospeševali obdelovanje risa. Radi tega bodo popravili stare kanale za namakanje ter napravili še drugih.

WASHINGTON — Radi štedenja so v Ameriki ukinili še nekaj vlakov. Ukinili so večje število posebnih vlakov.

BEIRUT — General De Gaulle je prav po naključju ubežal pred nekim prav dobro organiziranim atentatom. Angleška policija je izvršila veliko število aretacij med sirskimi rodoljubi. Degaulisti pa sumijo, da atentatorji so bili Angleži sami.

KALKUTA — Upor rodoljubov v Indiji se vedno bolj širi. V Vangalore, kamor je prihitela policija, da bi razgnala upornike, je bila sprejeta z ploho bomb. Med tem pobojem je bilo večje število mrtvih in ranjenih. Tudi v Bombayu je položaj vedno hujši, veliko je slučajev brutalnosti nad prebivalstvom s strani angleških oblasti. Samo v tem mestu so zaprli čez 3.000 oseb.

BUDIMPEŠTA — V Borzoenyu so našli velika ležišča boksita.

BAGDAD — Tu se govori, da bodo Amerikanci v kratkem zasedli perzijske otoke Bahrein. Kakor je razvidno Angleži ne prestopajo poklanjajo brancem iz Amerike.

BELFAST — Irski rodoljubi so vrgli neko bombo na britansko policijsko palačo, v znak protesta radi aretacije nekaterih svojih somišljenikov in tovarišev.

VALPARAISO — Predsednik čilske Republike je preložil svoje potovanje v Washington in sicer radi zunanjih političnih zadev. Tako je izjavil tisku. Predsednik Roosevelt je brzojavil, da sedaj ni primeren čas za srečanje, ki si ga je on zamislil.

BUENOS AIRES — Združene Ameriške Države potom govora Sumner Wellesa, so obdolžile Argentino in Čile izdajstva proti amerškemu kontinentu in še da sta prekršila zakon o nevtralnosti, samo radi tega ker načeta pristati in slediti Rooseveltovi politiki. Na to obdolžitev sta obe državi energično protestirali v Washingtonu.

BUENOS AIRES — Roosevelt v svojem zadnjem govoru je zahteval od Amerikancev še večjih žrtv, če hočejo nadaljevati in zdržati vojno. Mladenci bodo vpoklicani že z 18. letom, to je dve leti prej kot ponavadi. Delavci bodo reorganizirani in prešli pod nadzorstvo samo, da se na kakšen način prepreči približajoča se kriza, to pa posebno glede poljedelstva.

BUENOS AIRES — Nek ameriški senator, ki se je bojeval kot major v Severni Afriki, je izdal neki članek v katerem opisuje situacijo zavezniškega vojaštva v Afriki ter pravi, da ni preveč rožnata, radi tega ker je osovinska sila močnejša in da jih bo, če ne bodo anglo-amerikanci prav dobro pazili, premagala.

BUENOS AIRES — Mornariški oddelek Združenih Držav je te dni objavil imena treh ameriških križark, ki so jih Japonci v bitki pri Salomonih potopili. To so Quincy, Vincennes in Astoria; skupno z njimi so potopili tudi avstralsko križarko Canberra.

ANKARA — Angleški tisk podaja veliko važnost in zgleda, da se tega veseli, da Turčija ni dobro sprejela Rooseveltovega poslanca.

ZENEVA — Ne sami Amerikanci temveč tudi Angleži sami kritizirajo način bojevanja, ki ga uporablja Anglija v sedanjem konfliktu in ki si domišlja da bo imela od tega uspeh, in ki obstoja samo iz propagande, blokade in letalskih napadov, načini pa, ki so se dosedaj pokazali kot presibki in negativni.

LIZBONA — Iz Ameriškega glavnega stana javljajo, da so Japonci pripeljali nova letalska sredstva na otoke Aleutine.

ANKARA — Angleška zahteva, da naj Irak napove vojne Osi ter da naj pošlje na še ne določeno fronto močno število vojakov je povzročila veliko krizo v irakinski vladi. Precejšnje število članov vladnega sveta se tej zahtevi upro.

BERLIN — Voditelj indijskih nacionalistov Chandra Bose je po radiju izjavil, da je Indija pripravljena priboriti si svojo svobodo ne v bližnji prihodnosti temveč v najkrajšem času. Dodal je še, da Indijci bodo znali preskrbeti si orožje v primernem času.

BUENOS AIRES — Značilno je to, da Združene Države popuščajo napram črncem ter jim prizna razne pravice. Ponosni Amerikanci so primorani iskati pomoči tudi pri tej manjvrednemu plemenu, katerega so oni po večeraj tako poniževali.

STOKOLMA — Filmska industrija v Ameriki, po nekaj neuspešnih proizvodnjah na propagandnem polju, se je vrnila k starim ljubezenskim vasedam. Zgleda, edini uspeh film o vojni je bil tisti, ki prikazuje uničevanje in potopitev njihovih nosilke letal: Jorktown, in od katerega so si industriji imeli velik izkupiček.

DUNAJ — Tu so ustanovili Združeno evropsko pošto, k kateri se je pridružilo 13 držav.

BANGKOK — Radio iz Nuova Delhi javlja, da je vlada iz Indije sporočila, da se bodo vsi Angleži izselili iz Indije v najkrajšem času. Ostali bodo le vodniki in vojaki.

ANKARA — Pri petrolejskih vrelcih v Mossulu je prišlo do hudih spopadov med stavkajočimi delavci, in Angleškimi zaupniki. Veliko število teh je bilo uničenih ni ravno tako se je pokvarilo več čistilnic.

BUENOS AIRES — Brazilsko letalstvo in mornarica so postrojeni pod poveljstvom nekega Amerikanskega admirala in generala.

SCIANGAJ — Amerikanci se zama trudijo, da bi preprečili Japoncem izkrcanje na Salomonskih otokih. Ni jim uspelo, dasiravno so to hoteli preprečiti z močno skupino brodograjev.

LIZBONA — Anglija, ki je do junija 1940 1. potrošila 6 milijonov dnevno, za vojno potroši danes že 16 milijonov.

TOKIO — Neki kitajski general se je na bojišču v Sciantungu predal japoncem skupno s kojimi 1200 mož.

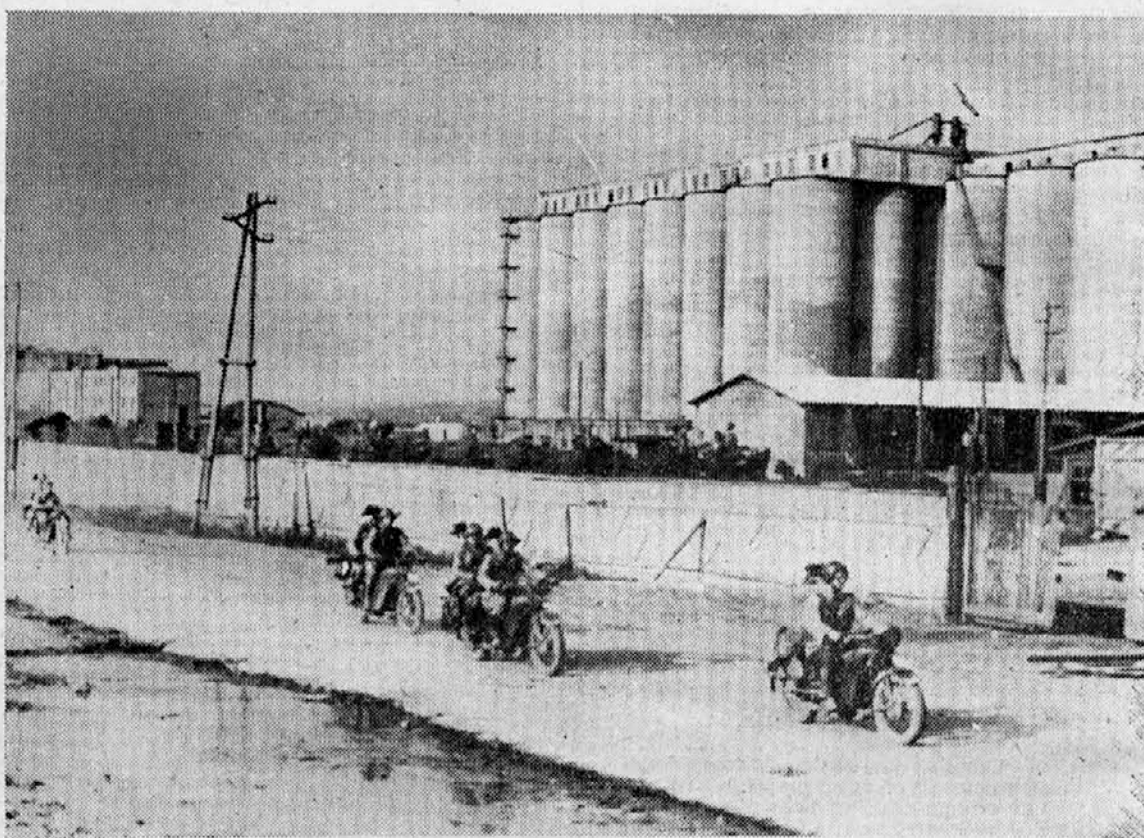
BERNA — Velik konvoj so opazili pri Salomonskih otokih. Na otoku Guanacanal se je izkrcalo že 12.000 Japoncev.

STOKOLMA — Poročilo iz Washington pravi, da Amerikanci bodo imeli velike izgube v bitki, ki se sedaj vodi pri Salomonskih otokih.

BUENOS AIRES — V mestu Fredericksburgu so te dni skočili v zrak - radi močne eksplozije - štirje nalivalniki benzina. Nastal je tudi velik požar, ki preti celem mestu in uničuje veliko zalogo benzina.

BUENOS AIRES — Vlada v Kanadi je izrekla, da je reka San Lorenzo »nevarna cona« radi tukaj prisotnih osovinskih podmornic.

BERLIN — 13. oktobra so Osovinske podmornice skupno z letali potopile 374 tisoč ton sovražničkovega brodograja.

Prihod v Vorošilovgrad italijanskih motoriziranih oddelkov.

Tragičen konec Angleskih konvojev

V prvi polovici oktobra so italijansko-nemške podmornice potopile šest velikih anglo-ameriških preoceanskih parobrodov, zadeli so jih tako eno sedmino s torpedi. To so bile velike ladje polne moštva in vojnega materiala, katerega so amerikanci mislili poslati v Rusijo in v Severno Afriko. Šli so mimo Rta Dobre Nade.

Mislili so tako pomagati z moštvo in materialom zaveznikom, ki se bojujejo na dveh frontah, kar jih stane velikanskih žrtv, toda oni hočejo pomagati na vžak način, četudi so primorani žrtvovati svoje nove, lepe ladje, ki so jih do danes skrivali v varnih prekoceanskih lukah in hranili zato, da bi jih začeli uporabljati le ne koncu konflikta. Misleč, da bodo takrat začeli z hitrimi prevozi pomoči in blaga med neštetimi podaniki, ki so pa daljnih domijonih, in bogatih kolonijah razstresenih po celem svetu, za trgovanje torej med tisti mi zemljami, katere Angleži še upajo obdržati, in katerih so Amerikanci že začeli oprijemati, z upanjem, da si jih pozneje prilastijo četudi na račun svojega zaveznika.

To so bili velikanski prekoceanski parniki, ki znašajo od 17.000 do 23.000 t, in ki so imeli več tisočev vojakov, izvrstno opremljenih, precejšnje količino vojnega materiala in kar je najvažnejše, bogato zalogo hrane.

Cudno se nam zdi, da sta se Amerika in Anglija odločili, za uporabo teh lepih ladij, ki sta jih do sedaj tako ljubosumno hranili? Kakšna potreba jih je dovedla do te odločitve? Nam ni težko odgovoriti na to. Brezpogojna potreba, da hitro nekaj napravita! Za tako potrebo pa niso več primerne stare ladje, ki plujejo od sedem do osem milj in tako so konvoji primorani biti izpostavljeni dalj časa nevarnostim, ki jim pretijo s strani sovražnika, brez računanja, da porabijo veliko več goriva, ter z izgubo na času. Se močnejši faktor te odločitve je pa ta, da jim že primanjkuje ladjevja.

To so najbrže v glavnem točke, ki so primorale zavezniške zateči se k hitrim konvojem in

hoteli so s tem doseči protiblokado in hitri prenos vojaštva in potrebnega ali pa pokvarljivega materiala.

Zaključek tega pa je bil? Šest velikih parnikov ze izginito na dnu morja, tisoče življenj je izginilo v mrzlih valovih Ledenege Morja in Severnega Morja. Tisoče družin žaluje. Spoznavanje in strah med Angleži, ki niso bili pripravljeni na te težke udarce, posebno pa med Amerikanci, ki se še vedno domišljajo kot najmočnejši ter nepremagljivi in ki so sedaj konečno po teh groznih dejstvih uvideli resnico vojne.

Ta poizkus in sicer ponesrečen nam še enkrat dokazuje Anglosaško nezmožnost, ki skuša na vsak način predreti železni obroč, ki jo neoprestano bolj stiska in ji ne dovoljuje več prostosti niti v tistih morjih kjer je bila do danes neizpodbiten vladar.

IRSKA IN ANGLIJA

Borbi, ki jo bijeta Irska in Velika Britanija med seboj že dolgo in ki se je sedaj poostрила, je vzrok različno versko mišljenje o življenju. Irec, globoko versko misleči človek, ne more si zamisliti in ne sprejeti vere, katere radi političnih potreb menja svoje nazore in se podvrže vsakemu ukazju Državne zbornice. Anglija, ki je bila protestantska je sprejela vse spremembe, ki so bile po godu njenemu kralju, je zatajila katoliško cerkev in ustvarila si tako neko svojo državno vero; to je anglikansko. Ko je opazila, da se katoliška vera ne strinja z njenimi osebnimi interesi, je iz lastne udobnosti odklonila gospodarja, ki je preveč polagal na vest. Ustanovila si je tako neko svojo domačo vero, ki je lahko uporabljala kakor ji prija, čigar predstavnik na zemlji je kralj, ki ga nadomešča Nadškof, ki se ga pa prav lahko zamenja v vsakem času. Angleški narod, ki je že od nekdaj prepojen praktičnih, židovskih in pristo-zidarskih idej (kajti v Angliji je sedež Masonerije), se je z veliko lahkoto podvrget temu novemu cerkvenemu sistemu. Ta sistem dovoljuje vsakemu, da dela kar hoče brezobzirno, ne ozirajoč se na sočloveka, ne ozirajoč se na človečanstvo in ne na katoliško vero.